

Actueel ProWein Business Report 2019 is voorhanden:

De klimaatverschuiving verandert de mondiale wijnbranche

- **73% van de geënquêteerden verwacht concrete uitwerkingen van de klimaatverschuiving op hun onderneming**
- **Wijnproducenten kiezen voor op het klimaat aangepaste druivensoorten en nieuwe oenologische processen**
- **Consumenten kiezen lichte, verfrissende wijnen – contrair aan de klimatologische ontwikkeling**
- **Economische en ecologische duurzaamheid van grote belang voor de toekomst van de branche**

In opdracht van ProWein heeft de Hogeschool Geisenheim medio 2019 voor de derde keer meer dan 1.700 experts uit de wijnbranche uit 45 landen over internationale wijnmarkten, marketingtrends en de economische situatie ondervraagd. Centraal in de enquête van dit jaar, staat de uitwerking van de klimaatverschuiving op de mondiale wijnbranche. De studie omvat de gehele waardeketen van wijn. Tot de geënquêteerden behoren zowel wijnproducenten (wijngaarden, wijnbottelaars, genootschappen) als tussenhandelaren (exporteurs en importeurs) en verkopers (groothandel, vakhandel, hotels en gastronomie). “Het is de combinatie van de verschillende perspectieven van producenten, tussenhandelaren en verkopers over meerdere jaren, die een uniek beeld van de internationale branche weergeeft,” onderstreept prof. Simone Loose, hoofd van het Instituut voor de wijn- en drankenhandel van de Hogeschool

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

Messe Düsseldorf GmbH
Postfach 10 10 06
40001 Düsseldorf
Messeplatz
40474 Düsseldorf
Deutschland
Telefon +49 211 4560 01
Telefax +49 211 4560 668
Internet www.messe-duesseldorf.de
E-Mail info@messe-duesseldorf.de

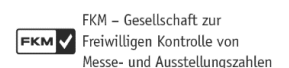
Geschäftsführung:
Werner M. Dornscheidt (Vorsitzender)
Wolfram N. Diener
Bernhard Stempfle
Vorsitzender des Aufsichtsrates:
Thomas Geisel

Amtsgericht Düsseldorf HRB 63
USt-IdNr. DE 119 360 948
St.Nr. 105/5830/0663

Mitgliedschaften der
Messe Düsseldorf:

Ausstellungs- und
Messe-Ausschuss der
Deutschen Wirtschaft

Öffentliche Verkehrsmittel:
U78, U79: Messe Ost/Stockumer Kirchstr.
Bus 722: Messe-Center Verwaltung

Geisenheim over de impact van het actuele businessreport. “Daarmee is het ProWein Business Report wereldwijd de meest uitgebreide trendbarometer van de wijnbranche.”

Samenvatting

In een kort tijdbestek heeft de internationale wijnbranche met de uitdagingen van de gezondheidspolitiek, de mondiale economische situatie en de groeiende handelsbelemmeringen te maken gekregen. Op de lange termijn zorgen de klimaatverschuivingen voor grote uitdagingen voor de branche. De spelers uit de branche zijn daar in de afgelopen vijf jaar ook al mee geconfronteerd.

Zowel nu als in de toekomst zijn het de druiven- en wijnproducenten die hierdoor het meest worden geraakt. Zij hebben vaak weinig mogelijkheden om uit te wijken, daar ze in de meeste gevallen aan hun wijnterrassen zijn gebonden. Door de veranderingen in de wijnbouwpraktijk, het oogstmanagement en de oenologische processen en door het gebruik van irrigatiesystemen, wordt het effect van de klimaatverschuiving op de druiven en de wijn afgezwakt. In de toekomst wordt een grotere behoefte aan nieuwe druivensoorten verwacht, die beter bestand zijn tegen hitte en watertekort. Naast deze aanpassingsmaatregelen in bestaande wijnzones, zal de wijnbouw ook steeds vaker naar koelere aanbouwgronden in hoger gelegen gebieden, of gebieden die verder van de equator verwijderd zijn, uitwijken.

Het effect van de klimaatverschuivingen op de wijnbouw, verspreidt zich binnen de hele waardeketen naar alle spelers binnen de wijnbranche.

Ondernemingen aan het begin en in het midden van de waardeketen, hebben tot nu toe het grootste deel van de uitwerkingen kunnen afzwakken. In de toekomst zullen deze effecten echter ook versterkt bij de handelaren en de consumenten merkbaar worden. Wijnbottelaars als inkopers van grondstoffen en

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

exporteurs als spil tussen internationale markten worden, naast de producenten, het sterkst door de risico's ten gevolge van de toename van variabele prijzen, hoeveelheden en wijnkwaliteit geraakt. De ondernemingen zullen zowel door een sterkere samenwerking met de producenten als door het uitwijken naar andere producenten en herkomstregio's op het groeiende risico reageren. "Het effect van de klimaatverschuiving kunnen we in de gehele wijnbouwwereld terugzien. Sommige producenten hebben inmiddels verregaande economische beslissingen op basis van de klimaat-gerelateerde risico's en mogelijkheden getroffen, en daartoe behoren ook de aan- en verkoop van wijnterrassen op basis van de hoogte, de breedtegraad, oftewel de beschikbaarheid van water," benadrukt Dr. Dan Johnson, managing director Australian Wine Research Institute.

Onder de spelers van de wijnbranche bestaat een grote behoefte, om de duurzaamheid van de branche te verbeteren. Naast een geringer watergebruik, dient ook de energiebehoefte en daarmee de co2- footprint van de productie en de handel van wijn te worden gereduceerd. Daarnaast bestaat tevens de grote uitdaging, om de consumenten van duurzame wijn te overtuigen. Uniforme standaards binnen de branches, gecombineerd met omvangrijke informatie- en reclamecampagnes kunnen hier een mogelijke oplossing bieden. "Het is belangrijk, dat de klimaatverschuiving het speerpunt (onafhankelijk van de wijncategorie) van dit goed opgezette ProWein Business Report 2019 vormt. We moeten onze emissies drastisch terugbrengen, en daarvoor dient op ieder niveau meer te worden gedaan. Iedere onderneming moet een programma voor het verminderen van de co2-uitstoot hebben, maar de uiteindelijke sleutel is 'samen handelen' en wijnboeren dienen hierin het goede voorbeeld te geven. Het nieuwe IWCA-initiatief (International Wineries for Climate Action – www.iwcawine.org) maakt het voor druiventelers eenvoudiger om met het oog op de klimaatverschuiving samen te werken. Het IWCA-initiatief zal andere wijnboeren ertoe aanzetten, mee te doen en het programma voor het verminderen van de co2-uitstoot

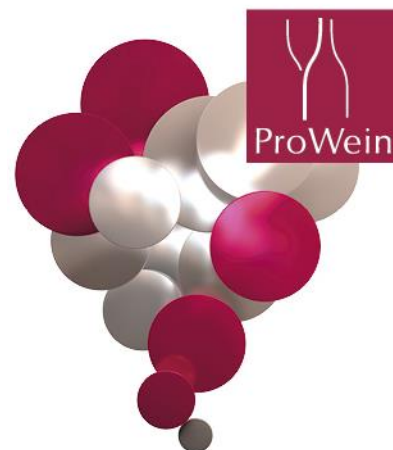

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

in te voeren en sneller te vertalen,” wijdt Miguel Torres, 4^e generatie president van de Familie Torres uit. “De grote interesse in duurzaamheid, welke in het rapport wordt weerspiegeld, bevestigt onze eigen waarnemingen in de noordelijke markt. De bio-certificering is een voorbeeld van hoe men duurzame producten onder de aandacht van consumenten brengt. Maar we verwelkomen ook een aanvulling op biologische aanbouw’ die een breder spectrum van duurzaamheidsthema’s in nationale en regionale duurzaamheidscertificaten afdekt en inmiddels in veel landen is ingevoerd,” onderstreept Marcus, Sustainability Supply Chain bij Systembolaget, over hun certificaat.

De economische verwachting van de branche is enerzijds door de conjuncturele uitdagingen en handelsbarrières teruggeschoefd. Anderzijds is de sterke terugval bij producenten symptomatisch voor de economische uitwerking van sterke, door het klimaat veroorzaakte fluctuaties van de oogst en daaruit voortkomend van de prijs. De verdere aanpassing van de wijnbranche op het effect van de klimaatverschuiving vormt een grote uitdaging. De wijnbranche heeft er dan ook veel belang bij, om de klimaatverschuiving gezamenlijk met goed werkende duurzaamheidsmaatregelen tegen te gaan. “Om de COP 21-doelen te behalen, is een snel en bezield omdenken nodig. Iedere industrie en ieder land wordt hiervoor opgeroepen. Maar vooral de wijn- en gedistilleerindustrie hebben de mogelijkheid om zich als pioniers te profileren. Niet alleen om als voorbeeld te fungeren, maar ook met het ook op het eigen belang en het toekomstig economische succes. Schoon water en duurzame energie zullen de belangrijkste grondstoffen van de aarde zijn. Hiervan is vooral de wijnbouw afhankelijk,” aldus Bastian Mingers, Global Head Wine & Spirits, en projectleider van ProWein. “ProWein wil zich voor het bereiken van het 2° Celsiusdoel inzetten en de industrie hiervoor een platform bieden waar men ervaringen en kennis uit kan wisselen.”

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

Actuele uitdagingen van de wijnbranche

1. Gezondheidspolitiek en actueel economisch klimaat zijn uitdagingen met op de korte termijn de grootste effecten

Op de korte termijn zien ondernemingen de uitwerking van de restrictieve gezondheidspolitiek met deels hogere btw en minimumprijzen van wijn en alcohol als de grootste uitdaging van de wijnbranche. De vertroebeling van de mondiale economische situatie en de toenemende handelsbelemmeringen, worden op plaats twee van de sterkste uitdagingen ingeschaald. De uitwerking van een ongereguleerde Brexit, de concurrentie met andere alcoholische dranken en de deregulatie van cannabis worden gering geacht.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

2. Klimaatverschuiving is de uitdaging, die vanuit het zicht van ondernemingen met een hoge mate van zekerheid zeer sterke uitwerkingen op de branche zal hebben

De uitwerking van de klimaatverschuiving op hun onderneming, wordt door de helft van de ondernemingen als sterk of zeer sterk beoordeeld. Het is daarmee op korte termijn de derde in de rij van uitdagingen van de branche. In tegenstelling tot de andere uitdagingen, die met een minder hoge mate van zekerheid worden verwacht, is de klimaatverschuiving volgens de ondernemingen het gevaar dat met grote zekerheid zal intreden. 73 procent van de ondernemingen verwacht dat de klimaatverschuiving invloed zal hebben op de onderneming.

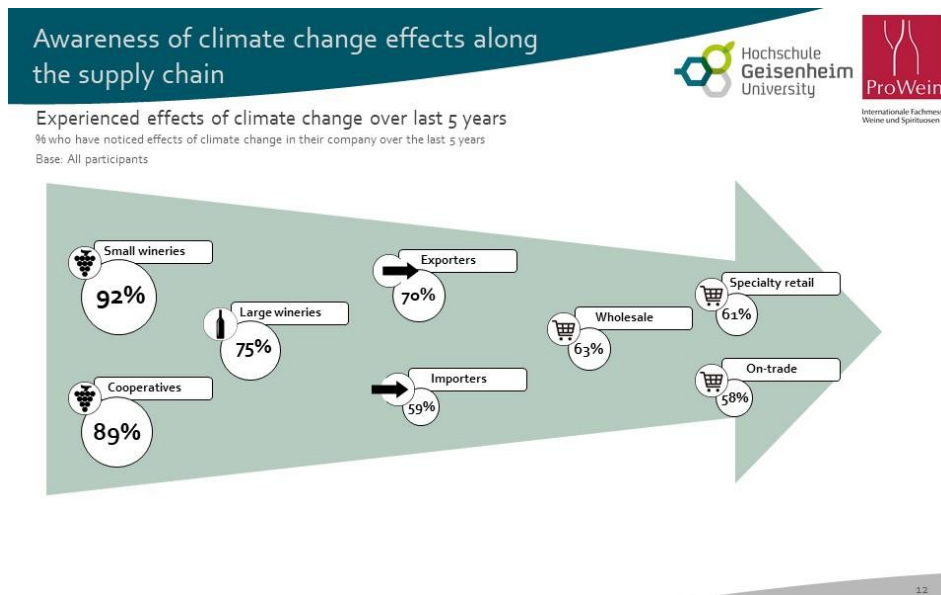
De uitwerkingen van de klimaatverschuiving tot op heden in de wijnbranche – over de afgelopen 5 jaar

3. *Uitwerkingen van de klimaatverschuiving zijn het sterkst bij de wijnproducenten merkbaar*

De mate, waarin de klimaatverschuiving in de afgelopen vijf jaar bij de ondernemingen merkbaar is geworden, verschilt op basis van de positie in de waardeketen. Nu al geven negen op de tien wijnproducenten aan, dat ze de uitwerking van de klimaatverschuiving merken, ten opzichte van 'slechts' zes op de zeven van de handelaren. De wijnproducenten die er het meeste door getroffen zijn, kunnen zich door de economische binding met hun grond en bodem het minst aan de nadelige gevolgen van de klimaatverschuiving onttrekken.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

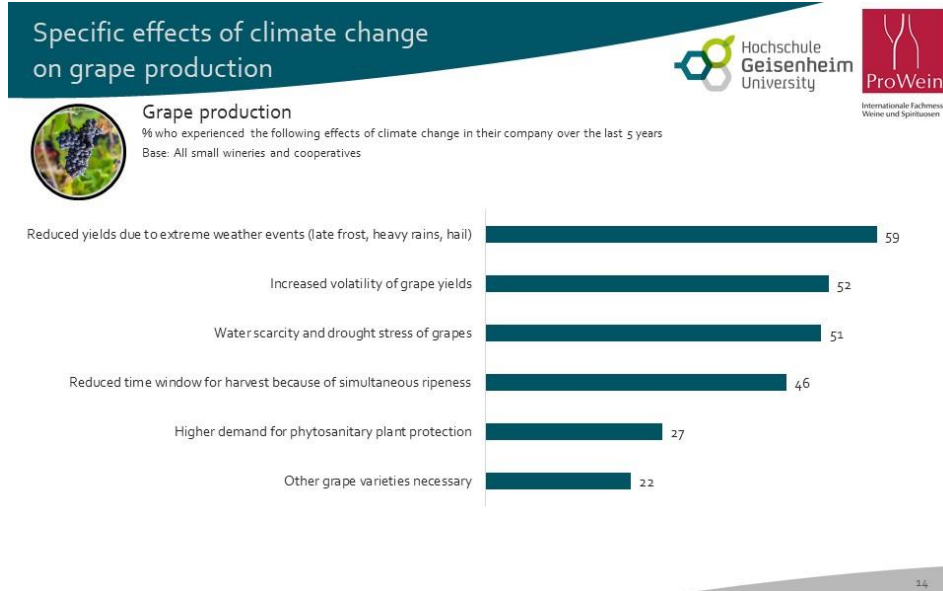

4. *Geringer en sterk wisselend rendement bij meer dan de helft van de wijnproducenten*

In de afgelopen vijf jaar was de sterkste uitwerking binnen de wijnbouw merkbaar. Meer dan de helft van de druivenproducenten kreeg te maken met geringere opbrengsten door extreme weersomstandigheden, zoals late vorst, sterke regenval, hagel of droogte. Door deze extreme omstandigheden is de fluctuatie van de oogst enorm toegenomen. Tegelijkertijd heeft deze fluctuatie tot sterke prijsschommelingen in de grondstoffenmarkt geleid. Door bestaande oogstregulaties kunnen mindere opbrengsten van een jaar slechts tot een bepaald niveau door hogere volgende

opbrengsten worden vereffend. Vrijwel de helft van de druivenproducenten heeft de ondernemingsprocessen al door een verkorte tijdspanne voor de oogst moeten aanpassen en grotere aannamecapaciteiten moeten creëren.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

5. Sensorische eigenschappen van wijnen zijn veranderd

De meerderheid van zowel de handel als de wijnbottelaars geeft aan, dat de sensorische eigenschappen van de wijnen zijn veranderd. De helft van de grote wijnproducenten en bottelaars, die druiven en vatenwijn van meerdere producenten afnemen, heeft van nieuwe oenologische processen gebruik moeten maken, om de uitwerkingen van de door het klimaat veranderde grondstoffen op de wijn te verzachten. Door wijngaarden die zelf verkopen en genootschappen, werden de nieuwe technologieën tot nu toe nog weinig ingezet.

6. Sterkere schommelingen verhogen het risico voor de spelers

De klimaatverschuiving beïnvloedt nu al de samenwerking tussen de spelers binnen de wijnbranche. De variabiliteit in de oogst en de kwaliteit van de wijn verhoogt enerzijds de schommeling van de prijs en anderzijds het risico met het oog op de beschikbaarheid van de wijn. Bij mindere oogsten kunnen de getroffen wijnboeren amper van prijsstijgingen profiteren en bottelaars hebben het

probleem, dat ze de retail de beloofde hoeveelheden niet voldoende kunnen garanderen. De vele jaren van een wereldwijd overvloedig aanbod, hebben tot een prijsverval geleid, daar de wereldwijde vraag naar wijn constant is en slechts een klein aandeel van de wijn lang houdbaar is.

7. Betere afstemming langs de hele waardeketen is een noodzaak geworden

Om de afname van waren veilig te stellen, en het risico te verminderen, kunnen ondernemingen zoals opkopende bottelaars, exporteurs en de handel meer samenwerken of naar andere aanbieders uitwijken. Vooral exporteurs en bottelaars hebben in het verleden al van deze strategieën gebruikgemaakt en daarmee de uitwerking aan het einde van de waardeketen bij de handel en consument gereduceerd.

Verwachte effecten van de klimaatverschuiving

8. De rendabiliteit van de bedrijven zal teruglopen en bereikt de grens van de aanpassingsmogelijkheden

Tijdens de afgelopen vijf jaar waren er economische winnaars (23%) en verliezers (35%) van de klimaatverschuiving. Voor de komende tien jaar verwachten vooral de genootschappen (53%) en bottelaars (44%) een sterke of zeer sterke terugval qua rendabiliteit door de klimaatverschuiving. Door een kleiner rendement is er minder kans dat men kan investeren in meer aanpassingen met het oog op de klimaatverschuivingen te doen.

9. Wijnboeren hebben meer behoefte aan op het klimaat aangepaste druivensoorten

De tot nu toe waargenomen uitwerking van de klimaatverschuiving op de druivenproductie, zal de komende jaren verder toenemen. Voor de toekomst verwachten de druivenproducenten een sterke toename van het gebruik van voor het klimaat geschikte druivensoorten. Een derde van de producenten verwacht, dat dit in 2030 gerealiseerd moet zijn.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

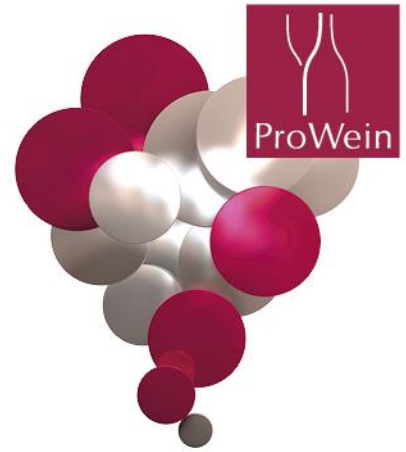

10. Behoeft e aan nieuwe oenologische processen zal toenemen

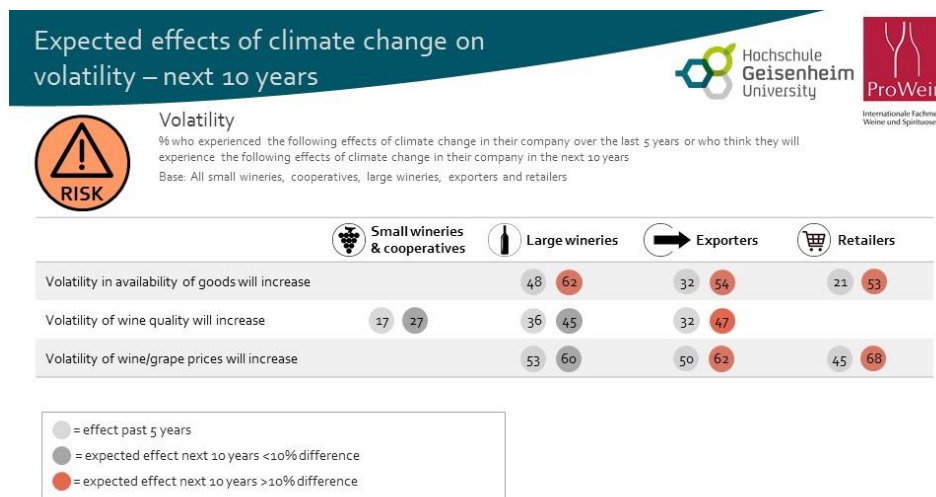
Voor de komende tien jaar verwacht 62% van de handelaren, 55% van de bottelaars en 42% van de wijnproducenten een verdere verandering van de sensorische eigenschappen van wijn. De aanpassingsstrategie van nieuwe oenologische processen zal in de toekomst ook bij zelfstandige wijngaarden en genootschappen haar intrede doen en zal door het merendeel van de bottelaars worden toegepast.

11. Groeiende schommeling in de beschikbaarheid, de prijs en de kwaliteit verhogen het risico voor de branche eens te meer

Voor de toekomst verwachten alle handelaren en exporteurs een sterkere fluctuatie in de prijs en de beschikbaarheid van wijn, die tot nu toe deels door de wijnbottelaars kon worden opgevangen. Tot 2030 gaat de helft tot twee derde van de spelers uit van stijgende risico's, die in nieuwe coöperatievormen met de producenten echter ook in een geringer rendement merkbaar zal zijn.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

12. Afnemers zullen vaker naar andere aanbieders en regio's uitwijken

Meer dan 40% van de handelaren is van plan om in de toekomst naar andere aanbieders of andere herkomstlanden uit te wijken, als blijkt dat de huidige toeleveranciers door de

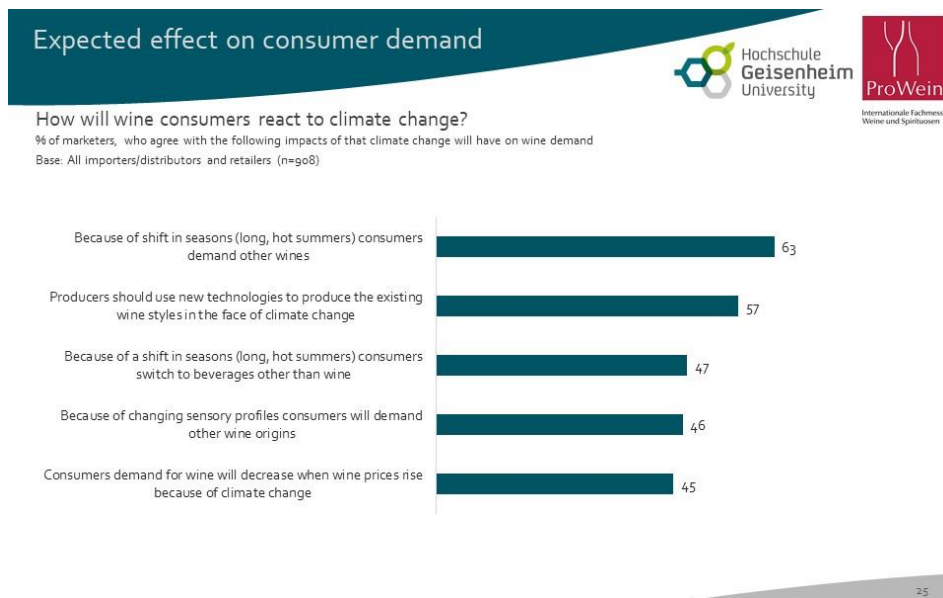
klimaatverschuiving worden beïnvloed. Daardoor zal de economische druk op de druiven- en wijnproducenten extra toenemen, daar ze zelf beduidend minder mogelijkheden hebben om uit te wijken.

13. De consumenten zullen hun wijnconsumptie door de klimaatverschuivingen wijzigen – contrair aan de verandering van de wijn door het klimaat

Handelaren zien nu al veranderingen in het consumentengedrag van gebruikers door de klimaatverschuiving. Zo neemt in warme zomers de wijnconsumptie af, en de vraag naar zware rode wijn loopt terug. Ook voor de toekomst verwachten handelaren een groeiende vraag naar andere wijnen (63%) en naar andere drankjes (47%). Daarmee is er een tegengestelde ontwikkeling tussen productie en vraag. De klimaatverschuiving leidt tot de productie van zware, alcoholrijke wijnen, en brengt tegelijkertijd de consumenten ertoe, eerder voor lichtere, verfrissende wijnen te kiezen. Meer dan de helft van de handelaren (57%) ziet graag dat de producenten nieuwe oenologische processen inzetten, om zo ondanks de klimaatverschuiving de bestaande wijnprofielen te kunnen herstellen.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

Aanpassingsmaatregelen van de branche met het oog op klimaatverschuivingen

14. Aanpassingen in de wijnbouw domineren

In harmonie met de waargenomen sterke uitwerkingen op de aanbouw van wijn, hebben de aanpassingsstrategieën zich tot nu toe vooral op de maatregelen voor de wijnbouw en de veranderingen in het oogstmanagement geconcentreerd. Ook irrigatie is ingevoerd, maar dit ketst vaak af op de hoge kosten en de beperkte beschikbaarheid van water. Daar van de aanpassingsmaatregelen op een wijnberg deels de grenzen zijn bereikt, zijn vervolgens versterkte oenologische maatregelen in bottelaars en het overstappen op andere druivensoorten of bodems gepland. Het uitwijken naar andere aanbouwgronden is tot 2030 voor 45% van de producenten (nog) niet relevant - 27% heeft deze maatregelen echter al doorgevoerd of is dit van plan te doen. De aanpassingen voor de wijnbouw en oenologie zullen in de toekomst ook meer flexibiliteit binnen de bestaande wettelijke reguleringen vergen.

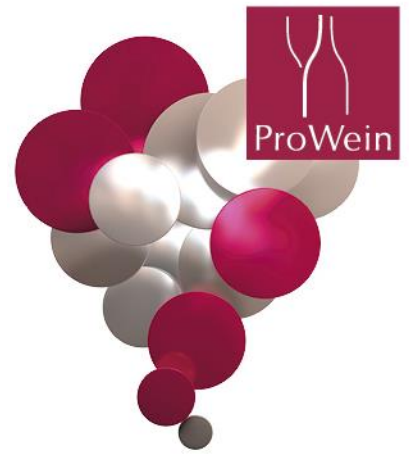
15. In de toekomst moet de behoefte aan water en energie worden gereduceerd

Als belangrijkste aanpassingsmaatregel zien wijnproducenten het verminderen van het gebruik van water en energie. Vooral het besparen op water is een grote uitdaging, daar de huidige druivensoorten om meer water in de vorm van irrigatie vragen. Naast een direct voordeel voor de onderneming, draagt het besparen van water en energie ook positief bij aan de duurzaamheid van de branche.

Het belang van duurzaamheid

16. Meer duurzaamheid binnen de wijnbranche wordt door vrijwel iedereen toegejuicht

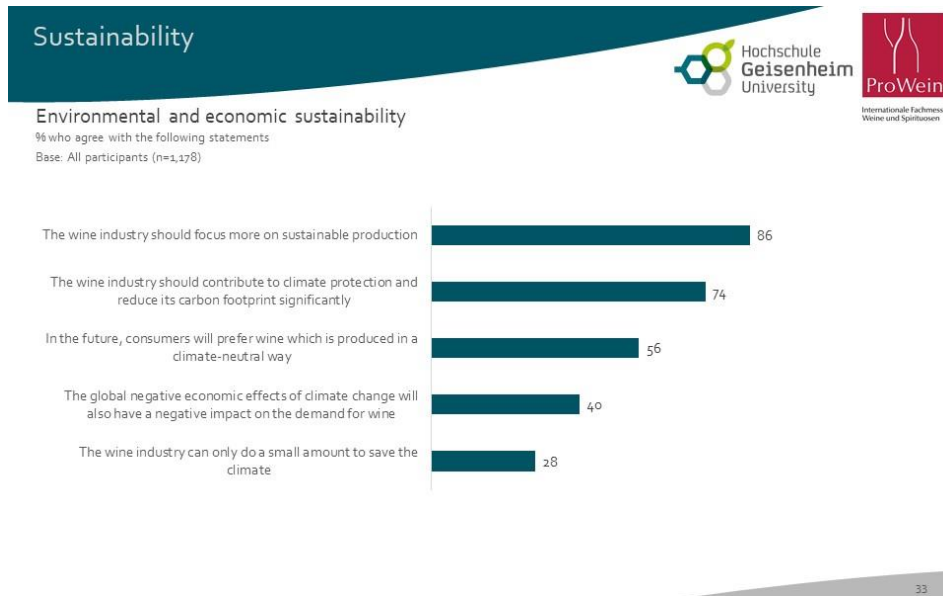
86% van de spelers is het ermee eens, dat de wijnbranche zich meer op een duurzame productie moet concentreren. De instemming is bij handelaren in Scandinavië (96%) en Zuid-Europa (93%) het hoogste. Driekwart vindt dat de wijnbranche een

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

noodzakelijke bijdrage aan het terugbrengen van de co2-footprint moet leveren. De instemming daarvoor is het hoogste in Italië (81%) en het kleinste in Duitsland (65%).

THE WORLD'S NO.1
 International Trade Fair
 for Wines and Spirits
15-17 March 2020
 Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

17. Verschillen in de verwachte support van de consumenten

Er bestaat slechts een gedeeltelijk optimisme over de vraag, of ook de consumenten in te toekomst kiezen voor wijnen, die klimaatneutraal worden geproduceerd. Het grootste vertrouwen hebben de handelaren in Scandinavië en Zuid-Europa (93%), terwijl Duitse producenten met slechts 38% zeer sceptisch zijn. 40% van de spelers verwacht, dat de negatieve economische uitwerkingen van de klimaatverschuivingen de vraag naar wijn zullen beïnvloeden.

Attractiviteit van de exportmarkten

18. Scandinavië voert met Noorwegen de top aan van 's werelds meest aantrekkelijke exportmarkten voor wijn

Gevraagd naar de huidige attractiviteit, beoordelen exporteurs en wijnproducenten Scandinavië met als belangrijkste landen Noorwegen en Zweden als 's werelds aantrekkelijkste exportmarkt. Japan, China, Hongkong, de USA, Canada en Polen volgen op de tweede rang. De iets lagere beoordeling van China en Hongkong berust vooral op de hoge opslagbestanden en de wat teruggelopen binnenlandse vraag. De politieke protesten in

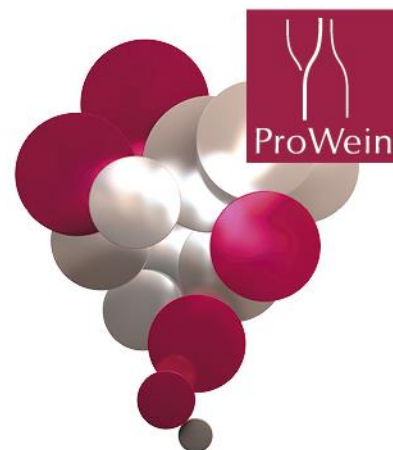
Hongkong zijn door het tijdstip waarop de enquête plaatsvond, niet meegenomen. De USA en Canada hebben hun rol als belangrijke exportmarkten weer kunnen onderstrepen; het effect van de vanaf oktober 2019 verhoogde importtarieven voor de meeste Europese wijnen moeten nog worden afgewacht. Polen is na 2017 weer terug in de lijst van de top 7-exportmarkten. Door de aanhoudende onduidelijkheid rondom Brexit en de inmiddels merkbare economische uitwerkingen op de binnenlandse markt, is de beoordeling van de Britse markt naar een nieuw dieptepunt gedaald.

De economische situatie van de wijnbranche

19. De wijnbranche kijkt voorzichtig naar de toekomst

De economische uitdagingen door het afkoelen van de wereldeconomische situatie en de handelsbarrières, zijn ook in de verwachtingen voor de economische ontwikkeling in 2020 merkbaar. Na de zeer grote oogst van 2018 is de markt van een situatie met tekorten plotseling naar een toestand van een te groot aanbod verschoven, een bewijs voor het hogere marktrendement. Na prijsstijgingen voor de krappe oogst van 2017, zijn de prijzen voor grondstoffen in 2019 wereldwijd duidelijk gedaald en de voorraden ook eind 2019 nog bovengemiddeld hoog. Deze dubbele belasting van een hoog aanbod en een conjunctureel achterblijvende vraag, wordt duidelijk in de lagere verwachtingen van de producenten weerspiegeld. De verwachtingen aan de afzetkant van exporteurs, importeurs, groothandelaren en handelaren met geringere kortingen zijn duidelijk stabiel.

De studie is in opdracht van ProWein door het Instituut voor wijn- en drankenhandel van de Hogeschool Geisenheim onder leiding van Prof. Dr. Simone Loose en haar team uitgevoerd. ProWein en de Hogeschool Geisenheim verheugen zich erop, het ProWein Business Report ook in de komende jaren succesvol te blijven opstellen. Daarmee biedt ProWein de wijnbranche een wereldwijd unieke marktbarometer als langdurige tijdlijn en geeft met jaarlijkse speciale thema's antwoord op belangrijke vragen van de branche.

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

Deze en andere resultaten zijn tijdens het ProWein Media Summit op 21.11 2019 in Geisenheim gedetailleerd gepresenteerd. Het ProWein Business Report wordt gratis ter beschikking gesteld.

Tip voor redacties:

Hoge resolutie beeldmateriaal van ProWein vindt u in onze fotodatabank onder 'Presse Service' op www.prowein.de.

Perscontact ProWein bij Messe Düsseldorf:

Christiane Schorn
Tel.: +49 (0)211/4560 –991
SchornC@messe-duesseldorf.de

Monika Kissing
Tel.: +49 (0)211/4560 –543
KissingM@messe-duesseldorf.de

Brigitte Küppers
Tel.: +49 (0)211/4560 –929
KueppersB@messe-duesseldorf.de

Meer informatie op:
www.prowein.de resp. op de sociale netwerken
Facebook: www.facebook.com/ProWein.tradefair
Twitter: <https://twitter.com/ProWein>

THE WORLD'S NO.1
International Trade Fair
for Wines and Spirits
15-17 March 2020
Düsseldorf, Germany
www.prowein.de
www.prowein.com

